

Obrazac Metodičkih preporuka za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda predmetnih kurikuluma i međupredmetnih tema za osnovnu i srednju školu	
OSNOVNI PODATCI	
Ime i prezime	Zrinka Racić
Zvanje	Profesorica povijesti i sociologije
Naziv škole u kojoj ste trenutačno zaposleni	OŠ „Ivana Brlić Mažuranić“ Strizivojna
Adresa elektroničke pošte	zrinka.racic@skole.hr
Naslov Metodičkih preporuka	Izborna tema: Vjerovanje u zagrobni život Egipćana
Predmet (ili međupredmetna tema)	Povijest
Za međupredmetnu temu navesti u okviru kojeg nastavnoga predmeta, sata razrednika ili izvannastavne aktivnosti se izvodi.	
Razred	5. razred
OBVEZNI ELEMENTI	
Odgojno-obrazovni ishod (oznaka i tekst iz kurikuluma predmeta ili međupredmetnih tema objavljenih u NN)	POV OŠ E.5.2. Učenik objašnjava obilježja religija u civilizacijama i kulturama staroga svijeta. Ishod aktivnosti: <ul style="list-style-type: none">- učenik opisuje izgled piramide i mumije- učenik objašnjava što je piramida i mumija- učenik opisuje vjerovanje Egipćana u zagrobni život- učenik analizira slikovni materijal
Tijek nastavnog sata	Aktivnost 1 – 7 minuta (uvodna aktivnost) Aktivnost 2 – 33 minute (izrada umne mape i predstavljanje radova po skupinama) Vrednovanje – 5 minuta
Opis svih aktivnosti (što rade učenici, a što učitelj/nastavnik)	Aktivnost 1 U uvodnom dijelu sata učitelj učenicima pokazuje slike piramide i mumije. Učenici odgovaraju znaju li možda što je prikazano na

slikovnom materijalu i za što je služilo. Učitelj će u razgovor uključiti veći broj učenika i potaknuti na raspravu. Neka od mogućih pitanja: Što je prikazano? Za što je služilo? Što mislite zašto? U kojoj državi se nalazi prikaz na slikovnom materijalu? Na koji se način danas pokapaju mrtvi? Postoje li sličnosti i razlike?

Učenici za odgovore na ova pitanja koriste i prethodno stečena znanja o Egiptu.

Učenike kroz uvodnu aktivnost upoznati s temom sata, a to je *Vjerovanja u zagrobni život Egipćana*.

Ishod ove aktivnosti je da učenik opisuje izgled piramide i mumije.

Ishod ove aktivnosti je da učenik objašnjava što je piramida i mumija.

Aktivnost 2

Zadatak učenika je na temelju teksta i slikovnog materijala (priloženo u sadržajima) objasniti vjerovanja starih Egipćana. Učenici pomoći dobivenog materijala navode podatke koji daju objašnjenje da su stari Egipćani vjerovali u zagrobni život.

Učenici čitaju tekst i gledaju slikovni materijal te pomoću umne mape u digitalnom alatu Coggle prikazuju vjerovanje u zagrobni život Egipćana. Učenici u svoju umnu mapu upisuju tekst, ali i slikovni materijal kojim će potkrijepiti svoje objašnjenje vjerovanja Egipćana u zagrobni život. Pojmovi koji su im nejasni ili nepoznati učenici bi trebali objasniti, a za informaciju bi trebali pretraživati podatak na Internetu. Učenici posebnu pozornost trebaju obratiti na slikovni materijal te pojasniti što je prikazano.

Za ovu aktivnost učenike podijeliti u skupine. Svaka skupina ima zadatku izraditi umnu mapu pomoću digitalnog alata Coggle. Svaki učenik će imati po jedan tekst i po jednu fotografiju. Rezultat bi trebala biti zajednička umna mapa. Učenici samostalno biraju učenika koji će predstaviti uradak skupine. Predviđeno vrijeme za ovu aktivnost je 20 minuta, a nakon isteka vremena svaka skupina predstavlja svoj uradak.

U ovoj aktivnosti učitelj je moderator koji usmjerava radni proces i po potrebi pojašnjava eventualne nejasnoće prilikom prezentacije učeničkih radova.

Poveznica na Coggle:

<https://coggle.it>

Primjer umne mape izrađene u digitalnom alatu Coggle:

	<p>Ishod ove aktivnosti je da učenik opisuje vjerovanje Egipćana u zagrobni život.</p> <p>Ishod ove aktivnosti je da učenik analizira slikovni materijal.</p>
Sadržaji koji se koriste u aktivnostima	<p>Aktivnost 1</p> <p>Za uvodnu aktivnost koristit fotografije:</p> <p>https://en.wikipedia.org/wiki/File:All_Gizah_Pyramids.jpg, 12.10.2019.</p>

https://it.wikipedia.org/wiki/Senov%C4%97s_Egipto_laidojimo_praktikos#/media/Vaizdas:Kai-i-nefer_mummy,_Egypt,_Late_Period,_27th_Dynasty_to_31st_Dynasty,_525-332_BCE_-_Nelson-Atkins_Museum_of_Art_-_DSC08085.JPG,
12.10.2019.

Učitelj po potrebi učenicima može priložiti i druge fotografije.

Aktivnost 2

Tekstovi:

1.)

Smrt i pogreb

Egipćani su vjerovali da ljudi nakon smrti odlaze u nebeski Egipat na zapadu. Prije svega bili su nužni obredi koje je nadgledao Anubis (u stvari, njegovi svećenici). Srce preminule osobe vagalo se u odnosu na pero koje je predstavljalo Maat (božicu zakona, istine i pravde), kako bi se vidjelo je li osoba dosta dosta „nebeskog Egipta“. Novi dom pokojnika bila je njegova grobnica, o kojoj su se brinuli svećenici, koji su svakodnevno molili, donosili hranu i čuvali imovinu koju je pokojnik „ponio“ sa sobom – u slučaju da mu zatreba na onom svijetu.

(Neil Grant, Stari Egipat i antička Grčka, Ilustrirana povijest svijeta, 2010., str. 14)

2.)

Mumificiranje

Vjerovalo se kako će preminuloj osobi na onom svijetu trebati njezino tijelo. Anubisovi svećenici razvili su nevjerojatnu sposobnost očuvanja ljudskog tijela mumificiranjem. Organi su vađeni iz tijela, a samo tijelo se punilo piljevinom i travama, a potom je sušeno u natrijevom karbonatu. Cijeli proces je trajao tjednima. Nakon toga se tijelo pralo, mazalo uljem i zamatalo u platno. Nekoliko mumija očuvala se do

današnjih dana.

Mumiju bi smjestili u drveni kovčeg izrađen po mjeri. Vjerovali su kako se ljudi u zagrobnom životu mogu baviti svime čime su se bavili za života.

(Neil Grant, Stari Egipat i antička Grčka, Ilustrirana povijest svijeta, 2010. , str. 15)

3.)

Žalobne pjesme i pokopi kod njih su ovakvi: umre li u nekoj kući kakav cijenjen čovjek, sva ženska družina iz te kuće namaže blatom glavu i lice, a zatim ostave mrtvaca u kući i kruže gradom udarajući se u grudi, te se haljinama svezanim ispod njedara pokazuju dojke, dok ih prate sve rođakinje. Na drugoj strani udaraju u prsa muškarci koji su potpasani na isti način. Kad to obave, nose mrtvaca na balzamiranje.

(Herodot, Povijest, Matica hrvatska, Zagreb,2000. god., str. 191)

4.)

Grčki povjesničar Diodor Sicilski o tome govori ovako:

"Svaki bi stanovnik Egipta plakao i poderao svoju odjeću kada bi kralj Egipta umro. Hramovi su tada bili zatvoreni, žrtve se nisu prinosile i nisu se priređivale nikakve proslave 72 dana. Gomile muškaraca i žena, po 200, 300 u skupini šetali bi ulicama bez cilja s blatom na glavi s odjećom zavezanim u čvorove te bi pjevali pogrebne pjesme u čast mrtvima. Suzdržavali su se od konzumiranja pšenice, mesa, vina i delikatesa. Ta 72 dana bila bi provedena u tugovanju sličnom onome majke za voljenim djetetom"

U ta 72 dana izvršene su i sve pripreme za pokop te je zadnjeg dana žalovanja tijelo preminuloga, koje je bilo stavljeni u sarkofag, bilo postavljeno na ulaz grobnice. Tada bi se izvršio i posljednji sud duši preminuloga prema djelima njegova života. Bilo tko je mogao istupiti i reći nešto u korist kralja ili neko njegovo nedjelo. Svećenici bi zatim nad tijelom održali posmrtni govor i nabrojali plemenita djela koja je kralj učinio za života. Ako bi se mišljenje većine naroda koji se skupio na pokopu slagalo s izjavama svećenika da je kralj živio plemenitim životom neki iz gomile bi o tome i govorili, a ako je kralj živio i vladao na loš način gomila bi se glasno pobunila protiv izjava svećenika. Zbog pobune okupljenih mnogim kraljevima je uskraćen dostojan pokop prema egipatskim vjerovanjima."

(<https://nellacro.wordpress.com/2014/12/01/postojanje-zivot-i-smrt-u-ocima-starih-egipcana/>, 11.10.2019)

5.)

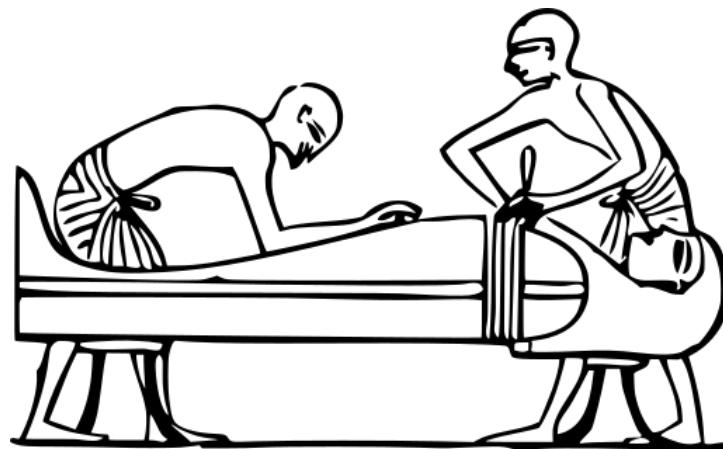
Tijekom Starog i Srednjeg kraljevstva, Egipćani su za grobnice svojim faraonima gradili ogromne piramide. U Egiptu je postojalo više od 30

piramida, a najpoznatije su one u Gizi, gdje su sahranjeni faraoni zajedno sa svojim ženama. Velika piramida je najveća ikada sagrađena građevina od kamena. Visoka je 147 m i sadrži više od dva milijuna kamenih blokova. Kasnije u Novom kraljevstvu faraoni su sahranjivani u grobnicama koje su bile usječene duboko u kamen, u skrovitoj dolini nazvanoj Dolina kraljeva. Egipćani su brojne ogromne kamene hramove gradili uzduž obala Nila. Vjerovali su da bogovi i boginje žive u hramovima. U svakom hramu se nalazio kip boga koji živi. Svećenici su svakog jutra budili boga, prali kip, oblačili ga, davali mu hranu i molili mu se. Obični ljudi nisu ulazili u hram. Zidovi hrama su ukrašeni reljefima, slikama i hijeroglifima. Poznati hram u Abu Simbelu u Nubiji isklesan je u živoj stijeni. Uz hram su se nalazile zanatske radionice, knjižnica i škola.

(Ilustrirana enciklopedija svjetske povijesti za mlade, Split: Marijan tisak, 2008.; str.19, 38 i 39)

Slikovni materijal:

<https://svgsilh.com/image/146868.html>, 11.10.2019.

<https://www.needpix.com/photo/download/251327/sarcophagus-mummy-egypt-treasure-isolated-gold-blue-tut-king>, 11.10.2019.

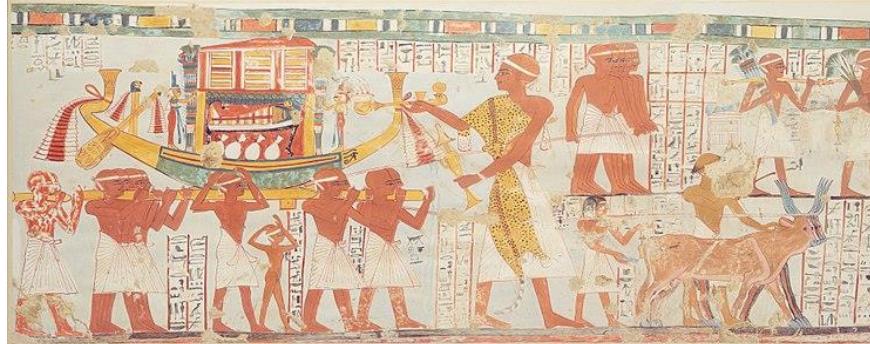

<https://picryl.com/media/stela-depicting-anubis-and-a-mummy-on-a-bed-for-pachom-alal-son-of-peteharsomtous-d4fc3b>, 11.10.2019.

https://commons.wikimedia.org/wiki/File:A_mummy_rests_on_a_sacred_boat.guarded_by_Anubis._Above,_figures_of_Osiris,_Isis,_and_Nephthys._Sandstone_stela._From_Egypt,_332_BCE_to_395CE._Kelvingrove_Art_Gallery_and_Museum,_Glasgow,_UK.jpg, 11.10.2019.

	<p>Pogrebna povorka</p> <p>https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Nakhtamun%27s_Funeral_Procession,_Tomb_of_Nakhtamun_MET_33.8.20_EGDP019651_Cropped.jpg, 12.10.2019.</p> <p>https://picryl.com/media/accompagnamento-di-una-mummia-al-sepolcro-il-dio-anubi-presta-gli-ultimi-uffizi-57e3dc, 12.10.2019.</p>
<p>Primjeri vrednovanja za učenje, vrednovanja kao učenje ili naučenog uz upute</p>	<p>Vrednovanje za učenje</p> <p>Izlazna kartica na kojoj se nalaze pitanja:</p> <ol style="list-style-type: none">Napiši tri stvari koje su saznao/la o vjerovanju Egipćana u zagrobni život.<ol style="list-style-type: none">1.) _____2.) _____3.) _____Napiši dvije stvari za koje bi trebao/la dodatno pojašnjenje.<ol style="list-style-type: none">1.) _____2.) _____Napiši jednu stvar koja ti je potpuno nejasna.<ol style="list-style-type: none">1.) _____

Vrednovanje kao učenje	
Samovrednovanje učenika	
Zadatak mi je bio zanimljiv.	
Zadatak je ispunio moja očekivanja.	
Surađivo/la sam s članovim skupine.	
Razumijem obrađeno gradivo.	
Naučio/la sam nešto novo.	
Razrađeni problemski zadaci, zadaci za poticanje kritičkog razmišljanja, kreativnosti i/ili istraživački zadaci; ovisno o predmetu i nastavnoj temi	Zadatak učenika je istražiti što su ostali narodi staroga vijeka radili s tijelima umrlih osoba. Jesu li ih balzamirali kao Egipćani ili su postojale još neke metode? Koje su sve metode koristili? Zašto baš te metode? Svoj odgovor potkrijepiti tekstualnim i slikovnim dokazima. Za ovu aktivnost učenici mogu koristiti knjige iz školske knjižnice ili do informacija doći pretraživanjem podataka na Internetu.
DODATNI ELEMENTI¹	
Poveznice na više odgojno-obrazovnih ishoda različitih predmeta ili očekivanja međupredmetnih tema	Učiti kako učiti A 2. 1. Uz podršku učitelja ili samostalno traži nove informacije iz različitih izvora i uspješno ih primjenjuje pri rješavanju problema. A 2.3. Učenik se koristi kreativnošću za oblikovanje svojih ideja i pristupa rješavanju problema. B.2.4. Na poticaj učitelja, ali i samostalno, učenik samovrednuje proces učenja i svoje rezultate te procjenjuje ostvareni napredak. D 2. 2. Učenik ostvaruje dobру komunikaciju s drugima, uspješno

¹ Sastavni elementi prijave koji omogućuju dodanu vrijednost provedbi javnog poziva. Nisu obavezni, ali nose dodatne bodove u skladu s kriterijima procjene Metodičkih preporuka.

	<p>surađuje u različitim situacijama i spremjan je zatražiti i ponuditi pomoć.</p> <p>https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2019_01_7_154.html</p> <p>IKT</p> <p>A 2. 1. Učenik prema savjetu odabire odgovarajuću digitalnu tehnologiju za izvršavanje zadatka.</p> <p>A 2. 3. Učenik se odgovorno i sigurno koristi programima i uređajima.</p> <p>C 2. 4. Učenik uz pomoć učitelja odgovorno upravlja prikupljenim informacijama.</p> <p>D 2. 4. Učenik izdvaja i razvrstava oznake vlasništva djela i licence za dijeljenje sadržaja koje treba poštovati.</p> <p>https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2019_01_7_157.html</p> <p>Osobni i socijalni razvoj</p> <p>A 2.3. Razvija svoje potencijale.</p> <p>A 2.4. Razvija radne navike.</p> <p>B 2.2. Razvija komunikacijske kompetencije.</p> <p>https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2019_01_7_153.html</p> <p>Građanski odgoj i obrazovanje</p> <p>B 2.1. Obrazlaže svoje ideje i stajališta važna za odlučivanje poštujući mišljenja drugih.</p> <p>https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2019_01_7_150.html</p> <p>Informatika</p> <p>A.5.1 Učenik pronađe i vrednuje informacije.</p> <p>C.5.4 Nakon pete godine učenja predmeta Informatika u domeni Digitalna pismenost i komunikacija učenik upotrebljava multimedijanske programe za ostvarivanje složenijih ideja u komunikacijskome ili suradničkome okruženju.</p> <p>https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2018_03_22_436.html</p> <p>Likovna kultura</p>
--	--

	<p>OŠ LK A.5.1. Učenik istražuje i interpretira različite sadržaje oblikujući ideje koje izražava služeći se likovnim i vizualnim jezikom.</p> <p>https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2019_01_7_162.html</p> <p>Hrvatski jezik</p> <p>OŠ HJ A.5.1. Učenik govori i razgovara u skladu s interesima, potrebama.</p> <p>OŠ HJ A.5.3. Učenik čita tekst, izdvaja ključne riječi i objašnjava značenje teksta.</p> <p>https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2019_01_10_215.html</p>
Aktivnost u kojima je vidljiva interdisciplinarnost	<p>Informatika</p> <p>A.5.1 Učenik pronalazi i vrednuje informacije.</p> <p>C.5.4 Nakon pete godine učenja predmeta Informatika u domeni Digitalna pismenost i komunikacija učenik upotrebljava multimedijiske programe za ostvarivanje složenijih ideja u komunikacijskome ili suradničkome okruženju.</p> <p>Likovna kultura</p> <p>OŠ LK A.5.1. Učenik istražuje i interpretira različite sadržaje oblikujući ideje koje izražava služeći se likovnim i vizualnim jezikom.</p> <p>Hrvatski jezik</p> <p>OŠ HJ A.5.1. Učenik govori i razgovara u skladu s interesima, potrebama.</p> <p>OŠ HJ A.5.3. Učenik čita tekst, izdvaja ključne riječi i objašnjava značenje teksta.</p>
Aktivnosti koji obuhvaćaju prilagodbe za učenike s teškoćama	<p>Učenici koji rade prema redovnom programu uz prilagodbu sadržaja sudjeluju u radu skupine. Učenici će pročitati dva teksta i dvije fotografije.</p> <p>Smrt i pogreb</p> <p><i>Egipćani su vjerovali da ljudi nakon smrti odlaze u nebeski Egipat na zapadu. Prije svega bili su nužni obredi koje je nadgledao Anubis (u stvari, njegovi svećenici). Srce preminule osobe vagalo se u odnosu na pero koje je predstavljalo Maat (božicu zakona, istine i pravde), kako bi se vidjelo je li osoba dostažna „nebeskog Egipta“. Novi dom pokojnika bila je njegova grobnica, o kojoj su se brinuli svećenici, koji su svakodnevno molili, donosili hranu i čuvali imovinu koju je pokojnik</i></p>

„ponio“ sa sobom – u slučaju da mu zatreba na onom svijetu.

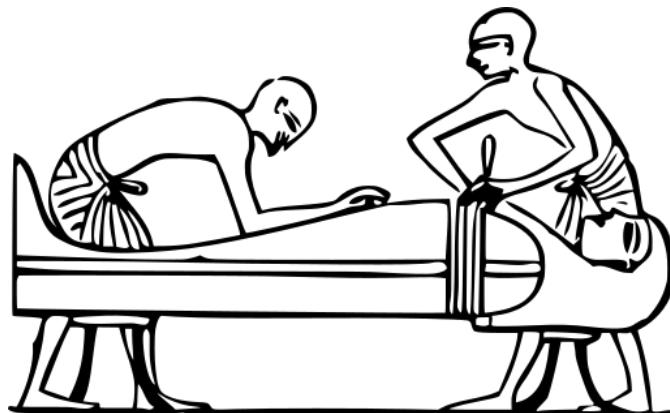
(Neil Grant, Stari Egipat i antička Grčka, Ilustrirana povijest svijeta, 2010. , str. 14)

Mumificiranje

Vjerovalo se kako će preminuloj osobi na onom svijetu trebati njezino tijelo. Anubisovi svećenici razvili su nevjerljivu sposobnost očuvanja ljudskog tijela mumificiranjem. Organi su vađeni iz tijela, a samo tijelo se punilo piljevinom i travama, a potom je sušeno u natrijevom karbonatu. Cijeli proces je trajao tjednima. Nakon toga se tijelo pralo, mazalo uljem i zamatalo u platno. Nekoliko mumija očuvala se do današnjih dana.

Mumiju bi smjestili u drveni kovčeg izrađen po mjeri. Vjerovali su kako se ljudi u zagrobnom životu mogu baviti svime čime su se bavili za života.

(Neil Grant, Stari Egipat i antička Grčka, Ilustrirana povijest svijeta, 2010. , str. 15)

Aktivnosti za motiviranje i rad s darovitim učenicima	Daroviti učenici uz rad u skupini analiziraju priloženi slikovni materijal. Daroviti učenici će objasniti što je sve prikazano na fotografiji (tko su osobe na fotografiji, što je prikazano, na koji način). Učenici se prilikom rješavanja zadatka mogu poslužiti priloženim tekstovima i pretraživanjem informacija na Internetu.
Upute za kriterijsko vrednovanje kompleksnih i problemskih zadataka i/ili radova esejskoga tipa	
Projektni zadaci (s jasnim scenarijima, opisima aktivnosti, rezultatima projekta, vremenskim okvirima)	
Poveznice na multimedijске i interaktivne sadržaje	https://coggle.it
Prijedlozi vanjskih izvora i literature	Neil Grant, Stari Egipat i antička Grčka, Ilustrirana povijest svijeta, 2010. Herodot, Povijest, Dubravko Škiljan, Matica hrvatska, Zagreb, 2000. god. https://nellacro.wordpress.com/2014/12/01/postojanje-zivot-i-smrt-u-ocima-starih-egipcan/ , 11.10.2019 Ilustrirana enciklopedija svjetske povijesti za mlade, Split: Marijan tisak, 2008. https://svgsilh.com/image/146868.html , 11.10.2019. https://www.needpix.com/photo/download/251327/sarcophagus-mummy-egypt-treasure-isolated-gold-blue-tut-king , 11.10.2019. https://picryl.com/media/stela-depicting-anubis-and-a-mummy-on-a-bed-for-for-pachom-alal-son-of-peteharsomtous-d4fc3b , 11.10.2019.

https://commons.wikimedia.org/wiki/File:A_mummy_rests_on_a_sacred_boat_guarded_by_Anubis._Above,_figures_of_Osiris,_Isis,_and_Neophthys._Sandstone_stela._From_Egypt,_332_BCE_to_395CE._Kelvingrove_Art_Gallery_and_Museum,_Glasgow,_UK.jpg, 11.10.2019.

<https://picryl.com/media/accompagnamento-di-una-mummia-al-sepolcro-il-dio-anubi-presta-gli-ultimi-uffizi-57e3dc>, 12.10.2019.

https://en.wikipedia.org/wiki/File:All_Gizah_Pyramids.jpg, 12.10.2019.

https://lt.wikipedia.org/wiki/Senov%C4%97s_Egipto_laidojimo_praktikos#/media/Vaizdas:Kai-infer_mummy,_Egypt,_Late_Period,_27th_Dynasty_to_31st_Dynasty,_525-332_BCE_-_Nelson-Atkins_Museum_of_Art_-_DSC08085.JPG, 12.10.2019.

https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Nakhtamun%27s_Funeral_Procession,_Tomb_of_Nakhtamun_MET_33.8.20_EGDP019651_Cropped.jpg, 12.10.2019.

Multimedijiški ili interaktivni sadržaji nisu autorsko djelo autora
Metodičke preporuke, ali su dostupni pod Creative Commons
licencijom Imenovanje Nekomercijalno Dijeli pod istim uvjetima CC
BYNC-SA 4.0.